

М. В. Кічурчак

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки України,
Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна
Marianna_Kichurchak@ukr.net

ПРИВАТИЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЇ МЕХАНІЗМУ ВІДТВОРЕННЯ СУСПІЛЬНИХ БЛАГ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті дано оцінку приватизації та виокремлено її особливості як чинника трансформації системи відтворення суспільних благ. На основі розрахунку індексу відносної концентрації об'єктів, що відчужуються, оцінено рівномірність охоплення процесами приватизації регіонів України, що становить підґрунтя перерозподільних відносин у системі виробництва суспільних благ. Регресійно-кореляційний аналіз дозволив автору виявити існування помітного зв'язку між індексом відносної концентрації об'єктів, що відчужуються, і рівнем дефіциту Зведеного бюджету України, а також зв'язку середньої сили між цим індексом і темпами зростання ВВП. Наявність подібних залежностей вказує на те, що процеси регулювання виробництва суспільних благ орієнтовані на досягнення стабільності в забезпеченні відповідними обсягами бюджетних ресурсів, але для цього не створено належних соціально-економічних умов. Автор наголошує, що формування дієвого механізму відтворення суспільних благ потребує завершення процесів приватизації, гарантування прозорості процедури її проведення та підвищення ефективності управління державною власністю.

Ключові слова: приватизація, відтворення, суспільні блага, відносини власності, виробництво, трансформація.

М. В. Кичурчак

кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики Украины,
Львовский национальный университет имени Ивана Франко, Украина

ПРИВАТИЗАЦИЯ КАК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦИИ МЕХАНИЗМА ВОСПРОИЗВОДСТВА ОБЩЕСТВЕННЫХ БЛАГ В УКРАИНЕ

Аннотация. В статье дана оценка приватизации и обозначены ее особенности как фактора трансформации системы воспроизводства общественных благ. На основе расчета индекса относительной концентрации объектов, которые отчуждаются, оценена равномерность охвата процессами приватизации регионов Украины, что является базой формирования перераспределительных отношений в системе производства общественных благ. Регрессивно-корреляционный анализ выявил существование заметной связи между индексом относительной концентрации объектов, которые отчуждаются, и уровнем дефицита Консолидированного бюджета Украины, а также связи средней силы между этим индексом и темпами роста ВВП. Наличие подобных зависимостей указывает на то, что процессы регулирования производства общественных благ ориентированы на достижение стабильности обеспечения соответствующими объемами бюджетных ресурсов, однако для этого не созданы надлежащие социально-экономические условия. Автор утверждает, что формирование действенного механизма воспроизводства общественных благ предусматривает завершение процессов приватизации, гарантирование прозрачности процедуры ее проведения и повышение эффективности управления государственной собственностью.

Ключевые слова: приватизация, воспроизводство, общественные блага, отношения собственности, производство, трансформация.

Marianna Kichurchak

Ph.D. in Economics, Senior Lecturer, Lviv National University named by Ivan Franko, Ukraine

PRIVATIZATION AS A FACTOR OF PUBLIC GOODS REPRODUCTION MECHANISM TRANSFORMATION IN UKRAINE

Abstract. The estimation of privatization and its peculiarities as a factor of transformation of public goods reproduction system is investigated in the article. The uniformity of privatization process's scope by Ukrainian regions was evaluated based on calculation of relative concentration index of alienated objects and characterized as redistributable relations foundation for public goods production. Using a regressive-correlation analysis, the existence of visual connection between the relative concentration index of alienated objects and the deficit level of consolidated budget was determined; middle force connection between this index and increase rates of GDP was found. The author specifies that processes of public goods production regulation are oriented on stability adjusting in providing of corresponding volumes of budget resources, though there is scanty attention on creation of proper social and economical conditions for positive changes. The forming of efficient mechanism of public goods reproduction envisages completion of privatization, guaranteeing of its procedure transparency and providing of more effective state property management.

Key words: privatization; reproduction; public goods; property relations; production; transformation.

JEL Classification: C10, H41, H82, L33

Постановка проблеми. Унаслідок ліквідації монополії державної форми власності відбулися зміни в механізмі відтворення суспільних благ в Україні. У зв'язку з цим необхідно з'ясувати вплив приватизації на процеси виробництва суспільних благ у вітчизняній економіці. Це зумовлено тим, що приватизація є одним із важливих чинників трансформації системи перерозподільних відносин між суб'єктами господарювання і формування поглядів на державу як інститут узгодження суспільних інтересів з метою забезпечення виробництва суспільних благ. Актуалізує цю проблематику й те, що оцінка результатів привати-

зації на постсоціалістичному просторі здебільшого пов'язана із визначенням її впливу на формування інститутів ринку та меншою мірою стосується можливостей держави забезпечити процеси відтворення суспільних благ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням особливостей природи суспільних благ і принципів, на яких ґрунтується їх виробництво, у ринковій економічній системі займалися Дж. М. Б'юкенен (*J. M. Buchanan*), Дж. К. Гелбрейт (*Jh. K. Galbraith*), Р. А. Масґрейв (*R. A. Musgrave*), Д. С. Норт (*D. C. North*), М. Олсон (*M. Olson*). Способи здійснення суспільного вибору та узгодження суспільних інте-

ресів при їх виробництві досліджували Ш. Бланкарт (*Ch. B. Blankart*) і К. Дж. Ерроу (*K. J. Arrow*), співвідношення приватного і державного секторів, встановлення визначених правил їх взаємодії з метою мінімізації суспільних втрат – Р. Коуз (*R. Coase*), Д. Е. Сепінгтон (*D. E. Sappington*), Дж. Е. Стігліц (*J. E. Stiglitz*), Ф. А. Хайєк (*F. A. Hayek*), тощо.

Серед українських учених дослідження регулятивних функцій держави та формування відповідної структури інститутів, що прямо чи опосередковано пов'язано із виробництвом суспільних благ, здійснювали Г. Башнянин, В. Геєць, А. Гриценко, Т. Єфименко, Б. Кваснюк, І. Луніна, О. Соскін (*O. Soskin*), А. Філіпенко, І. Чугунов, Ф. Ярошенко. Методологічні засади проведення приватизації та її вплив на соціально-економічні процеси у країні знаходяться в колі наукових пошуків таких авторів, як Ю. Архангельський, С. Біла, В. Будкін, З. Варналій, В. Воротін, І. Панченко, та ін.; на пострадянському просторі інтерес викликають наукові доробки С. Ашинова, В. Букреєва і Е. Рудик, у світовому – Д. Паркера (*D. Parker*). Незважаючи на наукову та практичну цінність цих досліджень, залишаються досі не розробленими підходи щодо визначення впливу трансформації відносин власності на забезпечення безперервності продукування суспільних благ в економіці України.

Мета статті – визначити закономірності впливу приватизації на відтворення виробництва суспільних благ в Україні, розробити рекомендації щодо його вдосконалення в умовах незавершеності реформування відносин власності у країні.

Основні результати дослідження. Головними цілями ініціювання процесу приватизації в Україні була потреба у створенні підвалин для рівноправного функціонування і конкурентного розвитку різних форм власності, формування потужного недержавного сектору та започаткування нової системи взаємовідносин між виробниками і споживачами суспільних благ. Теоретичним підґрунтям для їх реалізації є положення фундаментальної теорему приватизації [1, р. 4], а також визначення загального результату при виборі між соціальними системами [2, с. 148–149; 3, с. 119–124, 131–138].

Роздержавлення власності може позитивно впливати на механізм відтворення суспільних благ завдяки поліпшенню якісних параметрів управління державною власністю на основі чіткого визначення меж державного та приватного секторів, що, своєю чергою, дозволяє раціоналізувати систему розподілу доходів між споживанням приватних і суспільних благ; усуненню неоднозначності у специфікації прав власності на ті чи інші об'єкти, що є підґрунтям для встановлення формальних правил взаємодії в системі «податки – суспільні блага» та мінімізації проявів девіантної поведінки; появі ефективних власників, що у середньо- і довгостроковому періодах веде до поліпшення соціально-економічної ситуації та розширення можливостей держави із фінансового забезпечення виробництва суспільних благ; створенню альтернативних моделей продукування суспільних благ, що пов'язано із розбудовою недержавних інституцій суспільної взаємодії та становленням багатоканальної системи фінансування виробництва суспільних благ.

З огляду на це дамо оцінку приватизації в економіці України в 1992–2012 рр. Як показано в табл. 1, переважна більшість приватизованих об'єктів є малими і середніми підприємствами (група А), що є основою для формування на

Таблиця 1
Структура об'єктів, що змінили державну і комунальну форму власності в Україні у 1992-2012 рр., %

Форма власності	Всього	Групи				
		А	Б, В, Г	Д	Е	Ж
Державна	77,5	12,8	76,8	77,5	74,8	69,6
Комунальна	22,5	87,2	23,2	22,5	25,2	30,4
Всього за групою		100	100	100	100	100
Від загальної кількості	100	84,7	9,0	4,0	1,1	1,2

Джерело: Розраховано на основі [6, с. 117-118]

довгострокових засадах системи відносин між державою та власниками цих підприємств, економічний зміст якої визначається потребами розподілу і перерозподілу коштів між приватними та суспільними благами. Це підтверджує і досвід Великобританії, де приватизація розглядалася як одна із складових урядової політики, спрямованої на зменшення податків і усунення пасток в урядових видатках [4, р. 23]. Але в Україні практика виявила ряд негативних наслідків приватизації, серед яких – олігархізація суспільства, де роль переважної більшості населення зведена до простих статистів [5].

Можна стверджувати, що в нашій країні було сформовано власну модель приватизації, що обумовлено специфікою соціально-економічної ситуації, переплетенням різних економічних інтересів окремих громадян, політиків, урядовців, керівників тих чи інших підприємств та умовами її забезпечення. Зокрема, на це вказують у своїх дослідженнях Ю. Архангельський та О. Радзівський [7, с. 86–87, 90], І. Панченко [8, с. 47–48]. Відтак відтворення суспільних благ мало суперечливий характер, адже приватний сектор у національній економіці тільки-но починав формуватися і не міг повною мірою забезпечити належні платежі до державного бюджету. Частка збиткових вітчизняних підприємств у 1995–2011 рр. коливалась у межах 50–35%; ступінь зносу основного капіталу становив 74,9% [9, с. 65, 92]; набуло поширення ухилення від сплати податків через відсутність усвідомлення, що існує залежність між ними та рівнем виконання державних послуг [10, с. 289; 11, с. 635–636]. Крім того, незавершеність процесів первинного перерозподілу власності стала підґрунтям для поширення рейдерських атак на підприємства [12], що також не сприяє налагодженню сталих взаємовідносин із державою з приводу сплати податків і формування на цій основі дієвого механізму відтворення суспільних благ.

Приватизація в Україні має достатній ступінь глибини, про що свідчать сповільнення динаміки відчуження державного майна (табл. 2), становлення нових підходів до управління об'єктами, які перебувають у розпорядженні держави, модифікація діяльності відповідних державних інституцій. З огляду на це українські науковці наголошують, що цілями економічної стратегії держави мають

Таблиця 2

Основні показники приватизації та соціально-економічного розвитку в Україні, 2000-2012 рр.

Показник	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Кількість приватизованих об'єктів, що змінили форму власності, од.	5201	6023	6150	6546	6155	5664	5526	5355	5298	3875	2859	1376	1516
Темпи приватизації, % до поперед. року	100,5	115,8	102,1	106,4	94	92	97,7	96,9	98,9	73,1	99,4	48,1	110,2
Індекс відносної концентрації об'єктів, що відчужуються, %	4,656	6,09	5,197	5,521	6,004	7,413	6,947	7,218	8,156	9,128	8,9	9,566	9,625
Темпи зростання ВВП, % до поперед. року	105,9	109,2	105,2	109,6	112,1	102,7	1,07,3	107,9	102,3	85,2	104,1	105,2	100,2
Темпи збільшення надходження коштів до державного бюджету від приватизації, % до поперед. року	244,5	165,0	110,6	133,7	217,7	218,8	101,4	106,4	101,2	101,9	102,6	126,4	112,3
Рівень дефіциту зведеного бюджету, %	-0,6	0,3	-0,7	0,2	3,4	1,8	0,7	1,1	1,5	4,1	5,9	1,8	3,6

Джерело: Побудовано і розраховано на основі [6; 9, с. 30, 54; 16, с. 74, 77]

бути «підвищення ефективності управління державним сектором економіки, вдосконалення корпоративного управління, створення інституційних механізмів забезпечення функціонування різних форм власності та господарювання і визначення їх оптимального співвідношення» [13, с. 4]. Відповідно до цього у 2014 р. слід підготувати концепцію трансформації приватизаційного законодавства з урахуванням завершення приватизації як широкомасштабного соціально-економічного проекту [14]. Хоч уряд і висуває завдання з підвищення темпів приватизації, проте в державній власності наразі перебувають переважно ті підприємства, функціонування яких впливає на забезпечення національних інтересів та безпеки країни, а також земельні ділянки, на яких розташовані приватизаційні об'єкти. Тому до процесу приватизації потрібно підходити скрупульозно, щоб не створити умов, які погіршать добробут суспільства. Оскільки постійне збільшення соціальних виплат за рахунок приватизації не підкріплене відповідним зростанням економіки, це з часом може призвести або до соціальної нестабільності, або до фіскальної кризи, або до продажу тих активів, які б, з міркувань безпеки, мали залишитися в державній власності [15, с. 22]. І все ж таки, для відтворення суспільних благ перехід приватизації до кінцевої фази дозволить переорієнтувати діяльність держави на створення умов для поліпшення ефективності управління державним майном із метою врегулювання розподільних відносин у суспільстві та підвищення якості надання суспільних благ.

У регіональному розрізі приватизація в Україні відзначалася асиметричністю, що опосередковано вказує на диференціацію регіонів стосовно забезпечення належних соціально-економічних умов розвитку як бази для формування перерозподільних відносин між державою, фірмами та домогосподарствами щодо виробництва, обміну і споживання суспільних благ у просторовому аспекті. На нашу думку, для оцінки рівномірності охоплення процесами приватизації території нашої країни доцільним є визначення індексу відносної концентрації об'єктів, що відчужуються:

$$I_{ВКприв}^{стр} = \sum_{i=1}^m \left(\frac{1}{2} \sum_{j=1}^n \frac{q_{ij}}{q_i} - \frac{q_i}{Q} \right), \quad 0 < I_{ВКприв}^{стр} < 1,$$

де q_{ij} – кількість приватизованих об'єктів j -ї групи в i -му регіоні; q_i – кількість приватизованих об'єктів в i -му регіоні; Q – кількість приватизованих об'єктів в Україні; j – вид приватизаційної групи, де $j = 1, n$ ($n=5$) i – номер регіону, де $i = 1, m$ ($m=27$). Чим рівномірнішим є охоплення процесами приватизації за регіонами, тим ближчим є значення індексу до 1.

Нами було обчислено значення цього індексу в Україні за 2000–2012 рр. (табл. 2). Воно перебувало в межах 0, що свідчить про вкрай низький рівень концентрації об'єктів, які приватизувалися, у регіональному розрізі. Починаю-

чи від 2005 року, значення цього індексу, хоч і нерівномірними темпами, почало збільшуватися, що обумовлено потребами наповнення доходної частини Зведеного бюджету, особливостями передприватизаційної підготовки, змінами ринкової кон'юнктури, перебігом політичного процесу та впливом світової фінансово-економічної кризи.

У ході дослідження було також встановлено існування помітного зв'язку між індексом відносної концентрації об'єктів, що відчужуються (y), і рівнем дефіциту Зведеного бюджету України (x); зв'язку середньої сили між індексом відносної концентрації об'єктів, що відчужуються (y), та темпами зростання ВВП (x) і побудовано економіметричні моделі (табл. 3). Результати регресійно-кореляційного аналізу виявили, що інтенсифікація приватизаційних процесів головню пов'язана із потребами збалансування дефіциту Зведеного бюджету України і меншою мірою – із соціально-економічними умовами. Це є також свідченням того, що процеси регулювання виробництва суспільних благ орієнтовані на досягнення стабільного забезпечення відповідними обсягами державних фінансових ресурсів шляхом подолання дефіциту Зведеного бюджету.

Досвід Росії (так само, як і України) вказує на те, що приватизація не розв'язала проблем підвищення результативності виробництва, не набула соціальної значущості, а натомість призвела до посилення корупції та криміналізації економіки [17, с. 49–51]. Децю стриманішими є оцінки наслідків приватизації у країнах Східної Європи [18, с. 22–32]. Серед негативів цього процесу називають поляризацію суспільства, втягування політичної та економічної еліти у скандальні викриття, зниження стандартів надання соціальних послуг.

Зазначимо, що в першій половині 1990-х рр. грошова приватизація об'єктів не була поширеною, і насамперед через загальну макроекономічну нестабільність, запровадження в обіг приватизаційних сертифікатів, неготовність переважної більшості населення до участі у цьому процесі, погіршення добробуту людей. У 2000 р. відбувся перехід до приватизації за гроші, що зумовило збільшення обсягів надходжень до Державного бюджету, яке тривало (хоч і хвилеподібно) до 2012 рр. (табл. 2). Водночас, непоодинокими були випадки, коли ціна активів тих об'єктів, що підлягали приватизації, необґрунтовано занижувалася [19, с. 574–575] (у середньому ціна продажу одного підприємства становила 0,48 млн. грн.), і передусім через нечітко визначені «правила гри» в національній економіці [20] та неспроможність її сучасної структури забезпечити саморозвиток [21, с. 42]. Тому грошей, які надійшли до Державного бюджету України у процесі приватизації державного майна в 1992–2012 рр., очевидно замало (61 722,3 млн. грн.). Відповідно приватизація й надалі залишається тим інструментом, за допомогою якого відбуваються процеси перерозподілу власності, капіталів і сфер впливу.

Висновки. Таким чином, наше дослідження показало, що приватизація справляє відчутний вплив на механізм відтворення суспільних благ. Можна окреслити такі основні напрями цього впливу: масштабні зміни бази зису економічної системи призвели до набуття державою нової ролі – як інституту, що бере на себе зобов'язання із корегування слабих ринкової економіки, мобілізації коштів до різних видів фондів із метою надання суспільних благ, зумовивши модифікацію поглядів на відносини «держава – платники податків»; стихійний і нерегульований характер приватизації спричинив застосування різних умовно законних схем відчуження державного майна, через що бюджет недоотримав кошти на виробництво суспільних благ; швидка концентрація

Таблиця 3
Економіметричні моделі та оцінка їх найважливіших параметрів

Вид рівняння *	Тип зв'язку	Адекватність за критерієм Фішера	Статистична значущість за t-тестом Ст'юдента
$y = 6,0498e^{0,0895x}$	$R^2=0,5187$ помітний зв'язок	$F_{кр}(1; 11; 0,95) = 4,84$ $F_{полар} = 11,857$	$t_{кр}(0,025, 11) = 2,201$ $t'_a = 3,443; t'_a > t_{кр};$ $t'_b = 26,678; t'_b > t_{кр}$
$y = 0,1483 \times x + 22,765$	$R^2=0,3254$ зв'язок середньої сили	$F_{кр}(1; 11; 0,95) = 4,84$ $F_{полар} = 5,305$	$t_{кр}(0,025, 11) = 2,201$ $t'_a = 2,303; t'_a > t_{кр};$ $t'_b = 3,381; t'_b > t_{кр}$

* Експотенціальне рівняння для оцінки параметрів було замінено на лінійне

$\ln(y) = 0,0895x + 1,8$

Джерело: Побудовано на основі табл. 2

власності та формування олігархічної структури вітчизняної економіки призвели до деформації у визначенні пріоритетності цілей економічного і соціального розвитку.

В умовах трансформації економіки України для формування дієвого механізму відтворення суспільних благ потрібно вжити таких заходів із реформування відносин власності: створення сприятливих умов для розвитку приватизованих об'єктів, що має забезпечити активізацію їх діяльності та податкоспроможність; гарантування прозорості процедури приватизації, що збільшить надходження коштів від приватизації до бюджету і підвищить довіру до держави як ефективного регулятора господарських процесів; забезпечення ефективнішого управління державною власністю, що дозволить закріпити за державою відповідні активи, створити сприятливі умови для їх оновлення та активнішого залучення у виробництво суспільних благ.

Література

1. Stiglitz J. E. Privatization, information and incentives [Electronic recourse] / J. E. Stiglitz, D. E. Sappington. – Cambridge, MA 02138 : National Bureau of Economic Research, 1987. – Working Paper No 2196. – 28 p. – Accessed mode : http://www.nber.org/papers/w2196.pdf?new_window=1
2. Коуз Р. Фирма, рынок и право / Р. Коуз. – Нью-Йорк : Телетекст, 1991. – 190 с.
3. Башнянин Г. І. Ефективність соціалізації економічних систем: методологічні проблеми метрологічного аналізу / Г. І. Башнянин, Л. Я. Гончарук. – Львів : Новий Світ-2000, 2010. – 240 с.
4. Parker D. The UK's Privatization Experiment: the Passage of Time Permits a Sober Assessment [Electronic recourse] / D. Parker // CESifo Working Paper No 1126. – Category 9: Industrial Organization. – February, 2004. – 46 p. – Accessed mode : http://cyberinet03.inet-tr.org.tr/telekom/cesifo1_wp1126.pdf
5. Філіпенко А. Постпломаранчева трансформація економічної політики України / А. Філіпенко // Економічний часопис-XXI. – 2005. – № 3-4. – С. 3-7.
6. Звіти про роботу Фонду державного майна України, хід та результати виконання Державної програми приватизації у 2000-2012 роках [Електронний ресурс] / Фонд державного майна України. – Режим доступу : http://www.spfu.gov.ua/_layouts/SPFUSiteDefinition/ReportsMFI.aspx
7. Архангельський Ю. Про ефективність приватизації в Україні / Ю. Архангельський, О. Радзівський // Економіка України. – 2008. – № 9. – С. 86-91.
8. Панченко І. «Que Vadis?» Казус «Українська приватизація» / І. Панченко // Економіка України. – 2012. – № 2. – С. 46-59.
9. Статистичний щорічник України за 2011 рік ; за ред. О. Г. Осаулєнка ; відповідальний за випуск О. Е. Остапчук. – К. : Август Трейд, 2012. – 559 с.
10. Державний бюджет і бюджетна стратегія 2012-2014: стабілізація та сталий розвиток в умовах реформування економіки України / [Ф. О. Ярошенко, Т. І. Єфименко, В. М. Геєць, Е. М. Лібанова та ін.] ; за заг. ред. М. Я. Азарова. – К. : ДНУ «Акад. фін. управління», 2011. – 702 с.
11. Институциональная архитектура и динамика экономических преобразований : монография / [С. И. Архиреев, А. А. Гриценко, И. И. Малий, И. Я. Чугунов и др.] ; под. ред. д-ра экон. наук А. А. Гриценко. – Харьков : Форт, 2008. – 927 с.
12. Варналій З. Основні передумови та шляхи подолання рейдерства в Україні [Електронний ресурс] / З. Варналій, І. Мазур // Аналітичні записки щодо проблем і подій суспільного розвитку. – К. : Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України, 2007. – Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/Monitor/Jul/1.htm>
13. Українська приватизація: перспективи та пріоритети : аналітична доповідь і матеріали «круглого столу» / [С. О. Біла, В. Є. Воротін, Я. А. Жаліло, О. Й. Пасхавер, Ю. Г. Рубан та ін.] ; за заг. ред. В. Є. Воротіна. – К. : НІСД, 2008. – 58 с.
14. Про Державну програму приватизації : Закон України від 13.02.2012 № 4335-VI [Електронний ресурс] / Фонд державного майна України. – Режим доступу : http://www.spfu.gov.ua/_layouts/SPFUSiteDefinition/RegulationsDetails.aspx?ID=2176
15. Дубровський В. Умови завершення приватизації в Україні. Аналітичний звіт та рекомендації для Державної програми приватизації / В. Дубровський, О. Пасхавер, Л. Верховода, Б. Блащик. – Київ-Варшава : Центр соціально-економічних досліджень, 2007. – 94 с.
16. Бюлетень Національного банку України: щомісячне аналітично-статистичне видання НБУ. – 2013. – № 2. – 221 с.
17. Ашинов С. А. Приватизация в России: поиски эффективных решений / С. А. Ашинов, В. В. Букреев, Э. Н. Рудык // Имущественные отно-

- шения в Российской Федерации. – 2008. – № 12. – С. 47-57.
18. Liberalization and privatization in the Eastern European Countries. Report on the work package 7 [Electronic recourse]. – Dortmund, January 2008. – Accessed mode : <http://www.raumplanung.tu-dortmund.de/irpud/presom/fileadmin/docs/presom/external/Publications/WP7.pdf>
 19. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / [В. М. Геєць, В. В. Близнюк, А. А. Гриценко, Б. Є. Кваснюк, С. І. Кіреєв, І. О. Луїна, О. Л. Яременко та ін.] ; за ред. акад. В. М. Геєця ; НАН України, Ін-т економ. прогнозування. – К. : Фенікс, 2003. – 1006 с.
 20. Соскін О. Розрив процесу відтворення на національному рівні як основна причина виникнення проблеми легалізації капіталу / О. Соскін // Економічний часопис-XXI. – 2002. – № 5. – С. 5-7.
 21. Будкін В. Постсоціалістична трансформація власності / В. Будкін // Економіка України. – 2007. – № 2. – С. 39-44.

Стаття надійшла до редакції 31.05.2013

References

1. Stiglitz, J. E., & Sappington, D. E. (1987). *Privatization, information and incentives* (Working Paper No 2196). Cambridge, MA 02138: National Bureau of Economic Research. Retrieved from http://www.nber.org/papers/w2196.pdf?new_window=1
2. Coase, R. H. (1991). *The Firm, the Market and the Law*. New-York: Teletext (in Russ.).
3. Bashnyanyn, H. I., & Honcharuk, L. Ya. (2010). *Efficiency of economic system's socialization: methodological problems of metrological analysis*. Lviv: Novyi Svit-2000 (in Ukr.).
4. Parker, D. (2004, February). *The UK's Privatization Experiment: the Passage of Time Permits a Sober Assessment* (CESifo Working Paper No. 1126). Retrieved from http://cyberinet03.inet-tr.org.tr/telekom/cesifo1_wp1126.pdf
5. Filipenko, A. (2005). Post-orange transformation of economic policy of Ukraine. *Ekonomichnij Casopis-XXI (Economic Annals-XXI)*, 3-4, 3-7 (in Ukr.).
6. The State Property Fund of Ukraine (2013). *Reports about work of the State Property Fund of Ukraine, affairs and results of fulfillment of the Government program of privatizing in 2000-2012*. Retrieved from http://www.spfu.gov.ua/_layouts/SPFUSiteDefinition/ReportsMFI.aspx (in Ukr.).
7. Arkhangel'skiy, Yu., & Radziev'skiy, O. (2008). About efficiency of privatization in Ukraine. *Ekonomika Ukrainy (Economics of Ukraine)*, 9, 86-91 (in Ukr.).
8. Panchenko, I. (2012). «Que Vadis?» The incident «Ukrainian privatization». *Ekonomika Ukrainy (Economics of Ukraine)*, 2, 46-59 (in Ukr.).
9. *Statistical Annual of Ukraine for 2011* (2012). In O. H. Osaulenko (Ed.). Kyiv: August Trade (in Ukr.).
10. Heiets, V. M., Yefymenko, T. I., Libanova, E. M. et al. (2011). In M. Ya. Azarov (Ed.). *The State budget and budget Strategy 2012-2014: stabilization and sustainable development under reformation of Ukrainian economy*. Kyiv: Academy of Financial Management (in Ukr.).
11. Arkhиреев, S. I., Malyi, I. I. et al. (2008). In A. A. Hritsenko (Ed.). *The institutional architectonic and dynamics of economic transformation*. Kharkiv: Fort (in Russ.).
12. Varnaliy, Z., & Mazur, I. (2007). *The basic pre-conditions and ways of corporate raid overcoming in Ukraine*. Kyiv: The National Institute for Strategic Studies. Retrieved from <http://old.niss.gov.ua/Monitor/Jul/1.htm> (in Ukr.).
13. Bila, S. O., Zhallio, Ya. A. et al. (2008). *Ukrainian privatization*. In V. Vorotin (Ed.). Kyiv: NISS (in Ukr.).
14. The State Property Fund of Ukraine (2012). *About the State Program of Privatization* (Law of Ukraine). Retrieved from http://www.spfu.gov.ua/_layouts/SPFUSiteDefinition/RegulationsDetails.aspx?ID=2176 (in Ukr.).
15. Dubrovskiy, V., Paskhaver, O., Verkhovoda, L., & Blashchik, B. (2007). *The conditions of completion of privatization in Ukraine*. Kyiv-Warsaw: Centre of Social and Economic Studies (in Ukr.).
16. National Bank of Ukraine (2013). *Monthly Analytical and Statistical Edition of NBU*, 2 (in Ukr.).
17. Ashinov, S. A., Bukreev, V. V., & Rudyk, E. N. (2008). Privatization in Russia: searches of effective decisions. *Imushchestvennyye otnosheniya v Rossiiskoi Federatsii (The Property Relations in Russian Federation)*, 12, 47-57 (in Russ.).
18. *Liberalization and privatization in the Eastern European Countries* (2008, January). Report on the work package 7. Retrieved from <http://www.raumplanung.tu-dortmund.de/irpud/presom/fileadmin/docs/presom/external/Publications/WP7.pdf>
19. Blyzniuk, V. V., Hritsenko, A. A., Kvasniuk, B. Ye. et al. (2003). In V. M. Heiets (Ed.). *Economy of Ukraine: strategy and policy of long-term development*. Kyiv: Feniks (in Ukr.).
20. Soskin, O. (2002). The rupture of reproduction process on national level as the basic reason of problem's appearance of capital's legalization. *Ekonomichnij Casopis-XXI (Economic Annals-XXI)*, 5, 5-7 (in Ukr.).
21. Budkin, V. (2007). Post-socialistic transformation of property. *Ekonomika Ukrainy (Economics of Ukraine)*, 2, 39-44 (in Ukr.).

Шановні колеги!

Передплачайте науковий журнал

«Економічний часопис-XXI» на 2014 рік!